

Euripides *Phoenissae*. ed. Donald John Mastronarde, BSB B.G. Teubner Verlagsgesellschaft, 1988, σελ. 154.

Ὁ ἐκδοτικός οἶκος Teubner συνεχίζει τὴν μεταπολεμικὴν ἀνοδικὴν παραγωγὴν εἰς τὸν τομέα τῶν ἐκδόσεων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων (Ἑλλήνων καὶ Λατίνων) ἀναθέτων τὴν ἐργασίαν τῆς ἐκδόσεως εἰς καταξιωμένους ἐπιστήμονας, ποὺ ἔχουν ἐπιδείξει ἰδιαιτέρας σπουδὰς ἀναφορικὰ πρὸς τὸ ὑπὸ ἐκδοσὶν κείμενον. Ἔτσι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν **Φοινισσῶν** τοῦ Εὐριπίδου ἡ ἐκδοσις ἀνετέθη εἰς τὸν D. J. Mastronarde ἀσχολούμενον πρὸ πολλοῦ μὲ τὸ κείμενον τοῦ Εὐριπίδειου αὐτοῦ δράματος. Βλ. ἰδιαιτέρως τὴν ἐργασίαν του (συνεργασία J. Maarten Bremer) *The Textual Tradition of Euripides' Phoinissai* (Univ. of California Publications, Classical Studies, vol. 27) καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ «Notes on Some Manuscripts of Euripides' Phoinissae», *GRBS* 26 (1985), σελ. 99-109. Ἦτο λοιπὸν ἐπόμενο νὰ ἐκδότῃς νὰ ἔχῃ πρόχειρον τὸ ἀπαιτούμενον ὑλικόν, ὥστε νὰ προβῇ εἰς μίαν ἄνευ προηγουμένου ἀρίστην ἐκδοσιν, ὅπου συνεσωρεύθησαν ὅλαι αἱ γνώσεις του ἀναφορικὰ πρὸς τὴν παράδοσιν τοῦ κειμένου, τὴν βιβλιογραφίαν, τὰς πηγὰς, τὸ κριτικὸν ὑπόμνημα, διὰ νὰ ἀκολουθήσουν εἰς παραρτήματα παρουσιάσεις τῶν διορθώσεων τῶν νεωτέρων φιλολόγων, ἀναγραφή τῶν ὑπόπτων χωρίων, καὶ σημειώσεις τῶν μέτρων τῶν χορικῶν τμημάτων τοῦ δράματος. Δὲν μπορεῖ ὡστόσο νὰ παραβλέψῃ κανεὶς καὶ τὴν ἀρτίαν ἐμφάνισιν τῆς ἐκδόσεως, τὴν ἔντεχον διευθέτησιν τῶν ἐπὶ μέρους ἐνοτήτων. Ἐν ὀλίγοις ἡ ἐκδοσις τῶν **Φοινισσῶν** ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα διὰ τὰς μελλοντικὰς ἐκδόσεις τῆς Βιβλιοθήκης Teubner. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἐκφραζόμενος σήμερα ἐνθουσιασμός μου διὰ τὴν παρουσιαζομένην ἐδῶ ἐκδοσιν δὲν θὰ μετριασθῇ, ὅταν ἐπανεέλθω, συντόμως ἐλπίζω, εἰς μίαν διεξοδικὴν καὶ πλέον συγκεκριμένην κρίσιν τῆς ἐκδόσεως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ

Uvo Hölscher, Die Odyssee. Epos zwischen Märchen und Roman. C. H. Beck. München 1988, S. 360, Leinen DM 68,-

Ὁ Συγγραφεὺς τοῦ προκειμένου βιβλίου, διακεκριμένος κλασσικὸς φιλόλογος ἀσχολεῖται ἀπὸ δεκαετηρίδων μὲ τὴν Ὀδύσειαν καὶ ἔχει δημοσιεύσει περὶ αὐτῆς πρότερον, ἀπὸ 1939-1987 ἑπτὰ μελέτας. Ἡ παρούσα ὀγκώδης μελέτη ἀποτελεῖ μίαν ὀλοκληρωμένην θεώρησιν τοῦ ἔπους, τὸ ὅποιον περιγράφει τὰς περιπετείας τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τὴν μοῖραν τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ τῶν κυριωτέρων ἡρώων τῆς Ἰλιάδος. Εἶναι μία καθολικὴ καὶ λεπτομερὴς ἀνάλυσις πάντων τῶν φιλολογικῶν θεμάτων καὶ τῶν λογοτεχνικῶν γνωρισμάτων τοῦ ἔπους ὀλοκλήρου ἀπὸ τοῦ πρώτου στίχου μέχρι τοῦ τελευταίου, συχνὰ δὲ γίνεται τοῦτο ἐν παραβολῇ καὶ πρὸς ἀνάλογα χωρία τῆς Ἰλιάδος. Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ παρακολουθήσῃ μὲ ἀκρίβειαν τὴν σειρὰν τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν συμπερασμάτων τοῦ βιβλίου θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ἀναγνώσῃ ὀλόκληρον τὴν Ὀδύσειαν. Αἱ παρατηρήσεις καὶ αἱ σκέψεις τοῦ Σ. διατυποῦνται εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν καὶ κατανέμονται εἰς 22 κεφάλαια κατὰ τὸ εἶδος τῶν παρατηρήσεων. Αὗται τεκμηριοῦνται διὰ μιᾶς ἐκτεταμένης βιβλιογραφίας καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν ψυχολογίαν τῶν προσώπων, εἰς τὰς ἀντιλήψεις των διὰ τὸν χῶρον, τὸν χρόνον, τὸ περιβάλλον, τὸ τοπίον καὶ τὴν γεωγραφικὴν πραγματικότητα εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων